

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1910. Första Kammaren. Nr 4.

Torsdagen den 27 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 2 e. m.; och dess förhandlingar leddes af herr vice talmannen.

Herr *Hellner* väckte en motion, nr 29, angående provisorisk löne-reglering för den hos kommerskollegium anställda yrkesinspektörs-assistenten samt för fyra inspektörer öfver elektriska anläggningar.

Denna motion blef på begäran bordlagd.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet Kungl. Maj:ts nästlidne dag bordlagda nådiga proposition till Riksdagen, med förslag till förordning om ändrad lydelse af 3, 8, 41 och 58 §§ af förordningen den 18 september 1908, angående stämpelafgiften.

Föredrogs herr *Hildebrands* under gårdagen afgifna motion, nr 14, om aflämnande tid efter annan under pågående riksdag af öfversikt öfver statsregleringsarbetets fortskridande.

* Motion
angående
öfversikter
öfver stats-
reglerings-
arbetets fort-
skridande.

Herr *Hildebrand*: Herr talman, mina herrar! Då jag nu ber att få återtaga denna motion, vill jag, med talmannens i förväg inhämtade samtycke, *dels* referera innehållet i densamma, *dels* angifva orsakerna till motionens återtagande.

Det har förefallit mig, som om det under riksdagens lopp skulle vara af största vikt, att kamrarnes medlemmar kunde få en klarare öfverblick öfver statsregleringsarbetets fortskridande, än hittills varit fallet. Man har ju som utgångspunkt Kungl. Maj:ts förslag till utgiftsstat, men det är tämligen klart, att genom Riksdagens utgiftsbeslut kunna antingen besparingar göras eller en del merutgifter blifva följden. Att i hvarje ögonblick ha en klar öfverblick öfver ställningen eller kunna se, hvilka ändringar Kungl. Maj:ts förslag undergått, blir därför icke lätt för den enskilde riksdagsmannen. Då nu inom statsutskottet pläga upprättas och samlas öfversikter häröfver, hade jag

*Motion
angående
öfversikt
öfver stats-
reglerings-
arbetets fort-
skridande.*

(Forts.)

tänkt mig som bästa medlet till afhjälpan af den nämnda bristen, att statsutskottet skulle tid efter annan under riksdagens lopp, t. ex. hvarje 4:de vecka och snarast möjligt efter gemensamma voteringar, tillställa kamrarne ett memorial med en tablå öfver i hvad mån Kungl. Maj:ts förslag blifvit förändrade genom Riksdagens utgiftsbeslut.

Nu är emellertid förhållandet det, att Riksdagen icke kan utan vidare ålägga ett sitt utskott att vidtaga en sådan åtgärd. Jag hade, med klar uppfattning härom, i min motion föreslagit, att Riksdagen skulle anhålla hos statsutskottet, att utskottet måtte tillställa kamrarne memorial på tider, som statsutskottet funne lämpligt. Inom statsutskottet ha också framträdt sympatier för att något sådant, om möjligt, måtte göras. Jag hade också rådfrågat åtskilliga auktoriteter inom kamrarna om bästa sättet för åstadkommande däraf. Men saken är ju alldeles ny, och det är bland annat oklart, huru med en sådan motion bör förfaras: om remiss däraf bör ske till statsutskottet eller till ett *tillfälligt utskott*, i hvilket senare fall den egendomligheten skulle inträda, att ett tillfälligt utskott skulle uttala sig, om Riksdagen bör anhålla, *att statsutskottet* skulle vidtaga en viss åtgärd.

Nu har emellertid, sedan jag i går framlade motionen, betänkligheterna mot densamma hos ledande män inom kamrarne tillvuxit. Det anses nämligen, att en dylik motion vore ett första steg på den vägen, att Riksdagen skulle tillförbinda sina utskott att rätta sig efter kamrarnes önsknings i ett eller annat afseende, och att detta ej skulle vara fullt öfverensstämmande med vårt riksdagsskick.

Ehuru jag icke inser olägenheterna eller de framtida vådorna däraf, anser jag mig naturligtvis böra böja mig för den uppfattning, som kommit till synes, och tillåter jag mig därför att återtaga min motion.

Men jag vill på samma gång rikta en vördsam hemställan till statsutskottet, att det måtte upptaga saken till pröfning och att om statsutskottet anser något i denna väg kunna göras, utskottet måtte göra sitt bästa för att medverka till, att kunskapen om statsregleringsarbetets fortskridande inom kamrarna måtte bli den största möjliga. Särskildt när man kommer till bevillningsfrågors afgörande, och det blir tal om, huruvida en bevillningsökning är nödvändig eller icke, är en klar öfverblick öfver den faktiska ställningen synnerligen nyttig och synnerligen nödvändig.

På gjord proposition medgaf kammaren, att ifrågavarande motion finge återtagas.

Föredrogos och hänvisades till statsutskottet följande nästlidne dag bordlagda motioner:

nr 15, af friherre *Lageröving* m. fl., om anslag till anläggning af vissa fiskehamnar;

nr 16, af herr *Ros* m. fl., om anslag till låneunderstöd för enskilda järnvägar; samt

nr 17, af herrar *af Ekenstam* och *Sundblad*, om bestämmande af förhöjd aflöning åt föreståndaren för arkivdepån i Visby.

Föredrogos och hänvisades till jordbruksutskottet nedannämnda sistlidne dag bordlagda motioner:

nr 18, af herr *Nilsson*, om vidtagande af åtgärder i syfte att för obemedlade underlätta förvärf af jord från statens domäner till småbruk;

nr 19, af herr *Bergendahl*, om användande af en del utaf arbetarförsäkringsfonden till egna-hemslån; samt

nr 20, af herr *Bergström*, angående pröfning huruvida omsättnings-skatt bör påläggas äfven andra näringar än skogshandteringen samt eventuellt angående ändring i lagen om skogsaccis.

Föredrogos och hänvisades till bevillningsutskottet följande under gårdagen bordlagda motioner:

nr 21, af herr *von Mentzer* m. fl., med förslag till ändrad lydelse af § 25 i förordningen angående försäljning af brännvin; och

nr 22, af herrar *Bellinder* och *Samuelson*, om tillägg i 15 § af förordningen angående försäljning af brännvin.

Föredrogos och hänvisades till bankoutskottet nedannämnda nästlidne dag bordlagda motioner:

nr 23, af herr *Bellinder*, om ändring af 6 § i lagen angående civila tjänstnehafvares rätt till pension; och

nr 24, af herr *Bergström*, angående utredning i fråga om placering af penningförvaltande institutioners kapital m. m.

Föredrogs den af herr *Bergström* under gårdagen väckta och då bordlagda motion, nr 25, angående skrifvelse till Konungen med begäran om utredning i fråga om smärre, i skogsbygder anlagda järnvägars betydelse för den allmänna ekonomiska utvecklingen m. m.

Herr Bergström: Då sekreteraren gjort mig uppmärksam på, att denna min motion innehåller yrkanden, som måste uppdelas på två olika utskott, anhåller jag att få dela motionen i tvenne och att sålunda få i särskild motion hemställa,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att om det visar sig i afsevärd utsträckning möjligt att utan statsmakternas direkta inblandning och stöd åstadkomma enskilda järnvägar, hvilkas anläggning och drift afpassas så, att företagen blifva ekonomiskt tryggade med inkomsten af tillgänglig trafik, Kungl. Maj:t täcktes låta utarbete och för Riksdagen framlägga förslag till en hypoteksinrättning, som mot säkerhet i värdestegringar, framkallade genom kommunikationsföretag, på minst tyngande sätt och med minsta formaliteter och tidsutdräkt tillhandahölle medel för företagens tillkomst.

På gjord proposition medgaf kammaren, att ifrågavarande motion finge, på sätt herr Bergström begärt, delas i två motioner. Vid sedermera i enlighet härmed gjord delning fick den ena motionen, som bibehöll ordningsnumret 25, öfverskriften »angående skrifvelse till Konungen med begäran om framläggande, under viss förutsättning, af förslag till en hypoteksinrättning för kommunikationsföretag». Den andra motionen, som erhöll ordningsnumret 28, fick bibehålla den ursprungliga öfverskriften.

Härefter blefvo de båda motionerna hänvisade, nr 25 till bankoutskottet och nr 28 till ett tillfälligt utskott.

Föredrogos och hänvisades till lagutskottet följande sistlidne dag afgifna och då bordlagda motioner:

nr 26, af herr *af Ekenstam*, om tillägg i förordningen den 17 maj 1872 angående ändring i vissa fall af gällande bestämmelser om häradsting; och

nr 27, af herr *af Petersens*, om ändring af 22 kap. 1 och 21 §§ strafflagen.

Aflämnades följande motioner:

nr 30, af grefve *Wachtmeister, Axel*, om anslag till anläggande af fiskehamnar vid Hällevik och Nordersund;

nr 31, af herr *Fahlén*, om anslag till lokala föreningar för främjande af svensk hemslöjd;

nr 32, af herr *von Geijer*, om adjunkten vid Hälsingborgs högre allmänna läroverk J. P. Ahlgrens uppflyttning i högre lönegrad;

nr 33, af herr *Sörensson*, med förslag till ändrad lydelse af § 26 mom. 1 i lagen angående tillsättning af prästerliga tjänster;

nr 34, af herr *Ekman*, om ändring af § 26 mom. 1 i lagen angående tillsättning af prästerliga tjänster;

nr 35, af herr *Bergendahl*, om ändring af § 16 i värnpliktslagen;

nr 36, af herr *Löfgren*, om reformering af åklagarväsendet;

nr 37, af herr *Löfgren*, angående skrifvelse till Konungen i fråga om afskaffande af biskops själfskrifna utöfvande af prokanslersämbete vid rikets universitet m. m.; och

nr 38, af herr *Lindblad* m. fl., angående skrifvelse till Konungen i fråga om ändring af förläggningssort för vissa regementen.

Dessa motioner blefvo hvar för sig på begäran bordlagda.

Ledighet från riksdagsgörömlen beviljades
 herr *Ericsson, Aaby*, fr. o. m. den 31 innev. jan. t. o. m. den 11 nästk. febr.
 » *Biörklund*, under 18 dagar fr. o. m. den 2 nästk. februari.

Herr vice talmannen tillkännagaf, att anslag före kl. 2 e. m. utfärdats till sammanträdets fortsättande kl. 7 på aftonen.

Kammaren åtskildes kl. 2,25 e. m.

In fidem

A. v. *Krusenstjerna*.

Torsdagen den 27 januari, e. m.

Kammaren sammanträdde kl. 7 e. m. och dess förhandlingar leddes af herr vice talmannen.

Friherre *De Geer* afgaf en motion, nr 39, angående skrivelse till Konungen i fråga om skyndsamt utförande af vissa fiskehamnsanläggningar.

Denna motion blef på begäran bordlagd.

Justerades åtta protokollsutdrag för denna dag.

Herr *Ekelund* väckte en motion, nr 40, om inrättande af ett särskildt revir, benämndt Karlsby revir, m. m.

Denna motion blef på begäran bordlagd.

Kammaren åtskildes kl. 7,9 e. m.

In fidem

A. v. *Krusenstjerna*.

Lördagen den 29 januari.

Kammaren sammanträdde kl 2,30 e. m.; och dess förhandlingar leddes af herr vice talmannen.

Herr statsrådet *Swartz* aflämnade Kungl. Maj:ts nedannämnda nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o) angående godkännande af uppgjort förslag i fråga om uppförande vid Västerviks hospital för Kalmar läns norra och södra landstings räkning af en upptagningsanstalt för sinnessjuka;

2:o) angående beredande af länmedel för år 1910 för fortsatt utveckling af statens telefonväsende; och

3:o) angående ändring af tullsatserna för kaffe och kaffesurrogat.

Upplästes följande ingifna läkarintyg:

Att talmannen i Riksdagens Första kammare herr *Chr. Lundeberg* lider af rheumatism och på grund däraf är hindrad att deltaga i riksdagsarbetet, intygas på heder och samvete.

Stockholm den 29 januari 1910.

Carl Oscar Olin
Leg. läkare.

Justerades protokollen för den 21 och 22 i denna månad.

Anmälades och bordlades bankoutskottets memorial:

nr 1, med öfverlämnande af fullmäktiges i riksbanken till bankoutskottet afgifna berättelse; och

nr 2, med öfverlämnande af den till innevarande Riksdag afgifna berättelse af fullmäktige i riksgäldskontoret angående riksgäldskontorets ställning och förvaltning.

Föredrogos och hänvisades till statsutskottet följande den 27 innevarande januari afgifna och då bordlagda motioner:

nr 29, af herr *Hellner*, angående provisorisk lönereglering för den

hos kommerskollegium anställda yrskesinspektörsassistenten samt för fyra inspektörer öfver elektriska anläggningar;

nr 30, af grefve *Wachtmeister*, *Axel*, om anslag till anläggande af fiskehamnar vid Hällevik och Nogersund;

nr 31, af herr *Fahlén*, om anslag till lokala föreningar för främjande af svensk hemslöjd; och

nr 32, af herr *von Geijer*, om adjunkten vid Hälsingborgs högre allmänna läroverk J. P. Ahlgrens uppflyttning i högre lönegrad.

Föredrogos och hänvisades till lagutskottet nedannämnda, den 27 innevarande månad väckta, samma dag bordlagda motioner:

nr 33, af herr *Sörensson*, med förslag till ändrad lydelse af § 26 mom. 1 i lagen angående tillsättning af prästerliga tjänster;

nr 34, af herr *Ekman*, om ändring af § 26 mom. 1 i lagen angående tillsättning af prästerliga tjänster;

nr 35, af herr *Bergendahl*, om ändring af § 16 mom. 6 i värnpliktslagen; och

nr 36, af herr *Löfgren*, om reformering af åklagarväsendet.

Föredrogs herr *Löfgrens* den 27 i denna månad bordlagda motion, nr 37, angående skrifvelse till Konungen i fråga om afskaffande af biskops själfskrifna utöfvande af prokanslersämbete vid rikets universitet m. m.

Herr *Löfgren*: Herr vice talman! Min uppmärksamhet har blifvit fäst på det förhållandet, att den af mig väckta motionen nr 37 tilläfvventyrs innefattar ett sammanförande af tvenne olika ämnen, och jag ber därför att få dela på motionen, så att den ursprungligen af mig afgifna motionen må innefatta frågan om afskaffande af biskops själfskrifna utöfvande af prokanslersämbete vid rikets universitet och att därjämte i dag vördsamt få hemställa följande,

att Riksdagen ville besluta att i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t gå i författning om vidtagande af sådan ändring i gällande bestämmelser, att de nuvarande eforaten öfver rikets läroverk afskaffas eller, därest några af de med nämnda ämbete förenade funktioner anses böra bibehållas under särskildt ämbete, i allt fall biskops själfskrifna utöfvande häraf måtte upphöra.

På gjord proposition medgaf kammaren, att ifrågavarande motion finge på sätt herr *Löfgren* begärt, delas i två motioner. Vid sedermera i enlighet härmed gjord delning fick den ena motionen bibehålla ordningsnumret 37 och den ursprungliga öfverskriften något obetydligt ändrad, under det den andra motionen erhöi ordningsnumret 41 och öfverskriften »angående skrifvelse till Konungen i fråga om afskaffande af biskops själfskrifna utöfvande af eforsämbete».

Härefter blefvo de båda motionerna hänvisade, nr 37 till ett tillfälligt utskott och nr 41 till lagutskottet.

Vid föredragning af den utaf herr *Lindblad* den 27 innevarande månad afgifna, af honom m. fl. undertecknade motion, nr 38, angående skrifvelse till Konungen i fråga om ändring af förläggningssort för vissa regementen, beslöt kammaren hänvisa denna motion till ett tillfälligt utskott.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet friherre *De Geers* den 27 innevarande januari bordlagda motion, nr 39, angående skrifvelse till Konungen i fråga om skyndsamt utförande af vissa fiskehamnsanläggningar.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet herr *Ekelunds* den 27 i denna månad väckta motion, nr 40, om inrättande af ett särskildt revir, benämndt Karlsby revir, m. m.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts denna dag aflämnade nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o) angående godkännande af uppgjordt förslag i fråga om uppförande vid Västerviks hospital för Kalmar läns norra och södra landstings räkning af en upptagningsanstalt för sinnessjuka; samt

2:o) angående beredande af lånemedel för år 1910 för fortsatt utveckling af statens telefonväsende.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet Kungl. Maj:ts under sammanträdet aflämnade nådiga proposition till Riksdagen, angående ändring af tullsatserna för kaffe och kaffesurrogat.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *Berg, Volrath*, från och med den 1 till och med den 12 nästinstundande februari.

Justerades sju protokollsutdrag för denna dag, hvarefter kammaren åtskildes kl. 2,45 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.

Onsdagen den 2 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 2,30 e. m.; och dess förhandlingar leddes af herr vice talmannen.

Herr statsrådet *Swartz* aflämnade Kungl. Maj:ts nedannämnda nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o) angående förlängning af den mellan Sverige och Tyska riket den 8 maj 1906 afslutade handels- och sjöfartstraktaten; samt

2:o) angående anvisande af anslag till förstärkning af arbetskrafterna inom statskontoret.

Justerades protokollen för den 25 och 26 nästlidne månad.

Herr vice talmannen anförde, att han efter öfverenskommelse med herr talmannen i Andra kammaren finge hemställa, det Första kammaren ville besluta, att vid det sammanträde, som komme att hållas lördagen den 5 innevarande månad, skulle företagas val af dels revisorer och revisorssuppleanter för granskning af statsverkets, riksbankens och riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning, dels och valmän och suppleanter för utseende af revisorer och revisorssuppleanter för granskning af riksbankens afdelningskontors i orterna räkenskaper och förvaltning.

Denna hemställan bifölls.

Föredrogos och lades till handlingarna bankoutskottets den 29 sistlidne januari bordlagda memorial:

nr 1, med öfverlämnande af fullmäktiges i riksbanken till bankoutskottet afgifna berättelse, och

nr 2, med öfverlämnande af den till innevarande Riksdag afgifna berättelse af fullmäktige i riksgäldskontoret angående riksgäldskontorets ställning och förvaltning.

Föredrogos och hänvisades till bevillningsutskottet Kungl. Maj:ts denna dag aflämnade nådiga proposition till Riksdagen, angående förlängning af den mellan Sverige och Tyska riket den 8 maj 1906 afslutade handels- och sjöfartstraktaten.

Onsdagen den 2 Februari.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts under sammanträdet aflämnade nådiga proposition till Riksdagen, angående anvisande af anslag till förstärkning af arbetskrafterna inom statskontoret.

Uplästes ett ingifvet läkarintyg af följande lydelse:

Att ledamoten af Riksdagens Första kammare doktor *H. Cavalli* på grund af sjukdom (Bronchitis) är oförmögen att under närmaste dagar lämna sina rum, intygar

Stockholm den 1 februari 1910

John Sjöquist.
Med. Doktor, Docent.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

Herr *Lindgren* under 12 dagar från denna dag,
» *Hallin* » 14 » från den 4 innev. månad.

Justerades tre protokollsutdrag för denna dag, hvarefter kammaren åtskildes kl. 1,50 e. m.

In fidem
A. v. Krusenstjerna.